

При единъ царь довели двама души да ги сждятъ. Царьтъ запиталъ единия отъ тѣхъ: Кажи, какво наказание искашъ да ти се наложи? Ще знаешъ, обаче, че каквото наказание пожелаешъ за себе си, сждото ще се наложи и на другаря ти. — Ударете ми тогава 50 тояги. Царьтъ заповѣдалъ на слугитѣ си да наложатъ на първия опредѣленото наказание. Слугитѣ започнали да му удрятъ 1, 2, 3, 5, 10 тояги. Като дошли до числото 25, подсждимиятъ казалъ: Спрете тукъ! Азъ имамъ другарь, на когото трѣбва да наложите сждото наказание. По заповѣдъ на царя, слугитѣ ударили и на втория 25 тояги. Какво показва този примѣръ? Оттукъ виждаме, че човѣкъ не може да мине незабелязанъ отъ природата. Презъ своитѣ митници, тя не пропуска никога безнаказано. Отъ създаването на свѣта досега не се е срещналъ човѣкъ, който, следъ като е престъпилъ Божиитѣ закони, да е живѣлъ щастливо и да е станалъ гениаленъ. Всѣки, който се е повдигналъ, който е живѣлъ щастливо, той е вървѣлъ въ съгласие съ Божиитѣ закони. Да изпълнява човѣкъ Божиитѣ закони, това не значи, да се ограничава. Човѣкъ може да бжде слуга, но щомъ изпълнява Божиитѣ закони, навсѣкжде ще бжде приетъ съ уважение и почитание. Той може да бжде и царь, но не изпълнява ли великитѣ закони на живота, никой нѣма да го почита. Положението, което човѣкъ заема, и богатството, съ което разполага, не могатъ да го направятъ истински човѣкъ. Колкото злато да пренесе магарето на гърба си, все магаре ще си остане. Азъ не употрѣбявамъ думата „магаре“ въ лошъ смисълъ. Напротивъ, азъ влагамъ въ магарето добро съдържание. Тази дума е произлѣзла отъ думитѣ „магъ“ и „хахарецъ“. Думата „магъ“ означава философъ, ученъ човѣкъ, а „хахарецъ“ — земя. Значи, нѣкога магарето е било нѣкакъвъ философъ, който е дошълъ на земята да разрешава единъ сериозенъ въпросъ. Като не е могълъ да го разреши въ положението, въ което се намиралъ, той пожелалъ да вземе по-долна форма, магарешка, а оттамъ постепенно да се повдига, докато дойде до онази степенъ на развитие, че правилно да разрешава мжчнитѣ задачи на живота.

Сега, за да изясня мисълта си, ще приведа единъ примѣръ отъ романитѣ на единъ виденъ европейски